

24. 7. 2018

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Problematika kamerového systému na pracovišti

Obecně o kontrole zaměstnanců podle zákoníku práce.

Zákon č. [262/2006](#) Sb., zákoník práce v ustanovení § 316 stanovuje v odst. 2, že „Zaměstnavatel nesmí bez závažného důvodu spočívajícího ve zvláštní povaze činnosti zaměstnavatele narušovat soukromí zaměstnance na pracovištích a ve společných prostorách zaměstnavatele tím, že podrobuje zaměstnance otevřenému nebo skrytému sledování, odposlechu a záznamu jeho telefonických hovorů, kontrole elektronické pošty nebo kontrole listovních zásilek adresovaných zaměstnanci,“ a v odst. 3 „Jestliže je u zaměstnavatele dán závažný důvod spočívající ve zvláštní povaze činnosti zaměstnavatele, který odůvodňuje zavedení kontrolních mechanismů podle odstavce 2, je zaměstnavatel povinen přímo informovat zaměstnance o rozsahu kontroly a o způsobech jejího provádění.“ Tento článek se věnuje problematice sledování zaměstnanců prostřednictvím kamerového systému.

Hlavními důvody pro zavedení sledovacího opatření mohou být ochrana života a zdraví zaměstnavatele, zaměstnance, spoluzaměstnanců a jiných osob, které se v kontrolovaném prostoru zdržují. Dalším důležitým důvodem může být i ochrana majetku výše zmiňovaných osob, či kontrola pracovní výkonnosti zaměstnance. Ze závažných důvodů může tak zaměstnavatel provádět kontrolu svých zaměstnanců formou otevřeného sledování, odposlechu a záznamu zaměstnancových hovorů, přístupu na internet (je možné sledovat, jaké stránky zaměstnanec navštívil a jak dlouho je prohlížel), využívání aplikací na přiděleném osobním počítači, sledování provozu služebního vozidla prostřednictvím systému GPS, kontrolu elektronické pošty nebo listovních zásilek adresovaných zaměstnanci. „Ze stávající judikatury evropských a českých soudů a rozhodnutí Úřadu pro ochranu osobních údajů vyplývá, že zaměstnavatel nesmí sledovat, monitorovat a zpracovávat obsah telefonické, e-mailové a listinné korespondence svých zaměstnanců.“ [1] Zaměstnavatel je oprávněn provádět pouze otevřené sledování a je povinen předem informovat zaměstnance o rozsahu kontroly a dále o způsobech jejího provádění, zejména kde a po jakou dobu budou shromážděné údaje uschovány, kdo k nim má přístup, kdo bude danou kontrolu provádět, které údaje se budou dlouhodobě uchovávat a jaké jsou bezpečnostní opatření, které mají zabránit neoprávněnému přístupu. Podmínkou kontroly je předchozí písemná informace všech dotčených zaměstnanců o rozsahu kontroly a o způsobu jejího provádění. Kontrolou prováděnou sledovacími opatřeními nesmí dojít k nepřiměřenému zásahu do soukromí zaměstnance. Právní úprava v Zákoníku práce je pouze částí relevantní právní úpravy, další omezení pak vyplývají z obecné úpravy obsažené v zákoně o ochraně osobních údajů. [2]

Kamerový systém na pracovišti

Povinnosti, které ukládá zákon č. [101/2000](#) Sb. o ochraně osobních údajů, se týkají případů, kdy bude zaměstnavatel provozovat sledovací systém, který uchovává záznam pořizovaných záběrů či informací a zároveň účelem pořizování záznamů je jejich využití k identifikaci fyzických osob v souvislosti s určitým jednáním. V případě kamerového systému musí jít o systém sledující uzavřené prostory, ve kterých se předpokládá pohyb osob. O zpracování osobních údajů nepůjde, pokud sledovací systém pouze zprostředkovává aktuální snímky sledovaného děje bez následné archivace. Pokud zaměstnavatel chce zavést sledovací systém, který bude uchovávat informace sloužící k identifikaci osob, musí před zavedením takového opatření oznámit úmysl zpracovávat osobní údaje Úřadu pro ochranu osobních údajů. [3] Podle stanoviska Úřadu pro ochranu osobních údajů č. 1/2006 je provozování kamerového systému považováno za zpracování osobních údajů za předpokladu, že vedle sledování je prováděn i záznam pořizovaných záznamů či informací a hlavním účelem takového záznamu či uchování je využití k identifikaci fyzických osob v souvislosti s určitým jednáním. **„Údaje uchovávané v záznamovém zařízení, ať obrazové či zvukové, jsou osobními údaji za předpokladu, že na základě těchto záznamů lze přímo či nepřímo identifikovat konkrétní fyzickou osobu (tedy: informace z obrazových či zvukových nahrávek umožňují, byť nepřímo, identifikaci osoby).“** Osobní údaj tedy tvoří v souhrnu identifikátory, které umožňují příslušnou osobu spojit s určitým, na snímku zachyceným, jednáním. [4]

Zpracování osobních údajů z takového kamerového systému je přípustné v několika případech. Například půjde-li o plnění úkolů uložených zákonem (např. Policie České republiky), nebo půjde-li o zpracování osobních údajů na základě řádného souhlasu subjektu údajů, což je realizovatelné ve velmi omezených případech (např. pokud je možné jednoznačně vymezit okruh osob, které se nacházejí v dosahu kamery) a dále je možné užití kamerového systému i bez souhlasu subjektu údajů při využití § 5 odst. 2 písm. e) zákona č. [101/2000](#) Sb., zákon o ochraně osobních údajů: *„Správce může zpracovávat osobní údaje pouze se souhlasem subjektu údajů. Bez tohoto souhlasu je může zpracovávat, pokud je to nezbytné pro ochranu práv a právem chráněných zájmů správce, příjemce nebo jiné dotčené osoby; takové zpracování osobních údajů však nesmí být v rozporu s právem subjektu údajů na ochranu jeho soukromého a osobního života.“* Pro zpracování osobních údajů bez souhlasu subjektu údajů musí být současně splněny dvě podmínky, a to, že zpracování osobních údajů je nezbytné pro ochranu práv správce, příjemce či jiné dotčené osoby a zároveň nesmí zpracování osobních údajů zasahovat nepřiměřeně do soukromí subjektů údajů. Posouzení těchto podmínek ve vzájemném vztahu vede k výsledku, zda správce může takto zpracovávat osobní údaje bez souhlasu subjektu údajů či nikoliv.

První podmínka je vázána na současné splnění tří kritérií. Prvním kritériem je nezbytnost zpracování osobních údajů. Dané kritérium je naplněno, pokud nelze ochrany práv v daném případě dosáhnout jiným způsobem. Zpracování osobních údajů musí probíhat na základě objektivních skutečností a nikoli pouze na základě pocitu správce, že dané zpracování je z jeho hlediska nezbytné. Druhým kritériem je existence právním řádem uznaného zájmu, práva (např. právo vlastnit majetek a s ním spojeno právo na ochranu vlastnictví). Posledním kritériem je, že ochrana práva se musí týkat správce samotného nebo jiné osoby (příjemce osobních dat od zpracovatele či dotčená osoba). Druhou podmínkou se rozumí, aby zpracování nebylo v rozporu s právem subjektů na ochranu jejich soukromého a osobního života. Samotná skutečnost, že osobní údaje mohou být zpracovány bez souhlasu dané osoby, může vyvolávat obavy ze zásahu do soukromí. Po posouzení účelu zpracování, rozsahu osobních údajů, způsobu jejich zpracování je nezbytné zhodnotit, zda nepřevažuje právo na ochranu soukromí na straně subjektu údajů anebo zda převažuje právo na straně správce. Hlavním předmětem posouzení je zájem, který má z hlediska práva i společnosti vyšší hodnotu. Nejčastějším případem je právě zpracování osobních údajů pro ochranu vlastních práv pomocí kamerového systému, který má chránit práva správce, a to především jejich vlastnické právo. V případech použití kamerového systému je nutné pečlivě posoudit charakter sledovaného prostoru, zejména pak uvážit četnost výskytu osob, využití sledovaného prostoru, vlastní předmět ochrany, jak přesný záběr

kamery bude, jaký bude režim pořizování záznamu, zda bude časově omezen, či bude nepřetržitý a samozřejmě posoudit nezbytnost zpracování osobních údajů. [5] Z rozsudku Nejvyššího správního soudu „**k instalaci kamerových systémů, s ohledem na jejich povahu a zásah do osobní integrity osob, je možné přistoupit až tehdy, pokud už veškeré méně invazivní prostředky selhaly anebo by nebyly schopny naplnit vytyčený účel, který je sledován.** Je zcela nepochybné, že kamerový systém ve srovnání s jinými prostředky (např. personálními, mechanickými), které mohou dosáhnout naplnění účelů žadatelem sledovanými, zasahuje základní lidská práva, a to právo na soukromí a na soukromý rodinný život, která jsou garantována čl. 10 Listiny základních práv a svobod a v článku 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, a tudíž i do lidské důstojnosti, z které tato práva vyplývají.“ [6]

Při provozování kamerového systému se záznamem má správce určité povinnosti. Sledování pomocí kamerového systému nesmí nadměrně zasahovat do soukromí subjektu údajů a mělo by být využito v případech, kdy nelze sledovaného účelu dosáhnout jinak. Použití kamerového systému je vyloučeno v prostorech, které jsou určeny k soukromým úkonům – typickým příkladem jsou toalety, sprchy apod. Další povinností je přesná specifikace sledovaného účelu, kdy je zapotřebí stanovit účel pořizování záznamů, který musí být v souladu s právem chráněným zájmem správce. Správce musí stanovit lhůtu, po kterou budou záznamy uchovávány a po uplynutí této doby by záznamy měly být vymazány. Doba by měla být adekvátní účelu, tzn. například u trvale strážných objektů by data měla být uchována v rámci časové smyčky např. 24 hodin nebo případně i dobu delší – nepřesahující však několik dnů. V případě bezpečnostního incidentu by data měla být zpřístupněna orgánům činným v trestním řízení, soudu či jinému oprávněnému subjektu. Mezi další povinnosti správce dále patří zajištění ochrany snímacích zařízení, přenosových cest a datových nosičů před neoprávněným, nahodilým přístupem či změnou, zničením, ztrátou nebo jiným neoprávněným přístupem. Subjekt údajů musí být o užití kamerového systému informován a musí mu být garantováno právo na přístup ke zpracovávaným datům a právo na námitku proti jejich zpracování. A v neposlední řadě je povinností správce zpracování osobních údajů registrovat u Úřadu pro ochranu osobních údajů, pokud ovšem nejde o uplatnění zvláštního práva či povinnosti vyplývající ze zvláštního zákona (§ 18 odst. 1 písm. b) zákona č. [101/2000 Sb.](#)) [7]

Povinnost zabezpečit shromažďované údaje je zakotvena v § 13 odst. 1 zákona č. [101/2000 Sb.](#), o ochraně osobních údajů: „*Správce a zpracovatel jsou povinni přijmout taková opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům, k jejich změně, zničení či ztrátě, neoprávněným přenosům, k jejich jinému neoprávněnému zpracování, jakož i k jinému zneužití osobních údajů. Tato povinnost platí i po ukončení zpracování osobních údajů.*“ Pokud dojde k odcizení pevného disku obsahujícího záznamy z kamer, vyplývá pak tedy, že pořizované záznamy nebyly dostatečně chráněny. Instalace kamerového systému tak musí být vždy provázena přijetím jednoznačných pravidel pro jeho provoz, pravidel pro zabezpečení zpracovávaných dat, a to včetně pravidelné kontroly funkčnosti takového systému. Pokud není systém řádně nastaven a kontrolován, může se tak správce vystavit riziku, že pochybením systému nebo nezaregistrovanou změnou nastavení dojde ke zpracování osobních údajů v jiném než původně zamýšleném rozsahu, který tak překračuje stanovený účel a za takové zpracování ponese plnou odpovědnost. K naplnění správního deliktu porušením povinnosti, kterou ukládá výše citovaná ustanovení, postačí existence stavu, kdy jsou zpracovávány osobní údaje vystaveny riziku ztráty či zneužití. Pokud došlo k instalování kamerového systému, ale současně nedošlo k přijetí opatření technického i organizačního charakteru (to zahrnuje i pravidelnou údržbu a správu instalovaných zařízení, včetně náležitých dokumentací a opatření, které vyžaduje ustanovení § 13 odst. 2 zákona č. [101/2000 Sb.](#), o ochraně osobních údajů: „*Správce nebo zpracovatel je povinen zpracovat a dokumentovat přijatá a provedená technickoorganizační opatření k zajištění ochrany osobních údajů v souladu se zákonem a jinými právními předpisy*“), vystavuje se tak správce nedůvodnému riziku neoprávněného zpracování či ztráty a postupuje tak v rozporu s tímto zákonem. Další povinnosti spojené se zabezpečením

osobních údajů jsou obsaženy v dalších odstavcích § 13 příslušného zákona.[8]

Povinnost správce informovat subjekt údajů by měl správce splnit ještě před samotným získáváním osobních údajů. Zákon o ochraně osobních údajů v ustanovení § 11 odst. 1 vymezuje okruh informací, které musí být poskytnuty subjektu údajů. „*Správce je při shromažďování osobních údajů povinen subjekt údajů informovat o tom, v jakém rozsahu a pro jaký účel budou osobní údaje zpracovány, kdo a jakým způsobem bude osobní údaje zpracovávat a komu mohou být osobní údaje zpřístupněny, nejsou-li subjektu údajů tyto informace již známy. Správce musí subjekt údajů informovat o jeho právu přístupu k osobním údajům, právu na opravu osobních údajů, jakož i o dalších právech stanovených v § 21.*“ V rámci informační povinnosti k subjektu údajů musí být určena osoba správce a případně i zpracovatele, konkrétně u právnické osoby je potřebné uvést obchodní firmu, identifikační číslo, adresu sídla a u fyzické osoby jméno, příjmení a místo bydliště. Další podstatnou informací je sdělení účelu, pro který mají být osobní údaje zpracovávány, a to co možná nejkonkrétněji a nejpřesněji, jelikož účel zpracování je klíčovým aspektem celého zpracování a je k němu vztažena řada dalších povinností správce (např. § 5 odst. 1 zákona o ochraně osobních údajů). Správce musí dále subjekt údajů informovat, v jakém rozsahu budou jeho osobní údaje zpracovávány a zda mohou být jeho osobní údaje poskytnuty dalším subjektům. Subjekt údajů musí být poučen o jeho právu na přístup k informacím o zpracování jeho osobních údajů. Vstup do objektu, který bude kamerovým systémem monitorován, musí být označen informační cedulí. Úřad pro ochranu osobních údajů se ve svém stanovisku č. 1/2008 vyjádřil k náležitostem informační cedule u vstupu do monitorovaných prostor, kdy taková informační tabulka musí obsahovat informaci, že prostor je sledován kamerovým systémem, a dále na ní musí být uveden správce - provozovatel kamerového systému či kontaktní osoba nebo sdělení, kde bude subjektu údajů poskytnuta informace o zpracování osobních údajů podle zákona o ochraně osobních údajů.[9]

JUDr. David Řezníček, LL.M., Ph.D.

Mgr. Tomáš Černický

[Řezníček & Co. s.r.o., advokátní kancelář](#)

U Černé věže 66/3
370 01 České Budějovice

Tel.: +420 386 323 247

Fax: +420 383 839 361

e-mail: recepce@reznicek.com

[1] BĚLINA, M., ŠTEFKO, M. a kol., Zákoník práce. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2015, s. 1239. ISBN 978-80-7400-290-8

[2] BĚLINA, M., ŠTEFKO, M. a kol., Zákoník práce. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck,

2015, s. 1239. ISBN 978-80-7400-290-8

[3] BĚLINA, M., ŠTEFKO, M. a kol., Zákoník práce. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2015, s. 1239. ISBN 978-80-7400-290-8

[4] Stanovisko č.1/2006, Provozování kamerového systému z hlediska zákona o ochraně osobních údajů. [cit. 31.10.2017]. Dostupné z <https://www.uoou.cz/>

[5] KUČEROVÁ, A., NOVÁKOVÁ, L., a kol. Zákon o ochraně osobních údajů. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012, s. 99. ISBN 978-80-7179-226-0

[6] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 8. 2013, sp. zn. 5 As 158/2012 - 49

[7] Stanovisko č.1/2006, Provozování kamerového systému z hlediska zákona o ochraně osobních údajů. [cit. 31.10.2017]. Dostupné z <https://www.uoou.cz/>

[8] K provozování kamerového systému na pracovišti. [cit. 31.10.2017]. Dostupné z <https://www.uoou.cz/k-provozovani-kameroveho-systemu-na-pracovisti1/d-1742>

[9] KUČEROVÁ, A., NOVÁKOVÁ, L., a kol. Zákon o ochraně osobních údajů. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012, s. 208. ISBN 978-80-7179-226-0.)